

Remiks – nie tylko w muzyce

WIEDZA W PIGUŁCE

„Wszystko już zostało powiedziane” — to dziś często powtarzane powiedzenie. Rzeczywiście, czasem może się wydawać, że to prawda. Współcześni twórcy wielokrotnie wykorzystują w swojej pracy istniejące już dzieła. Zestawiają ze sobą wyrwane z kontekstu elementy, tworzą kolaże, zmieniają uporządkowanie poszczególnych części. Te i podobne działania nazywa się remiksowaniem.

Powstające remiksy przeczą jednak wspomnianemu powiedzeniu. Nie są przecież prostym odtworzeniem wcześniej istniejących treści. Zmiana kontekstu wykorzystanych elementów wydobywa z nich inne znaczenia. Za przykład mogą posłużyć remiksy piosenek. Zmiana rytmu czy użytych instrumentów może sprawić, że atmosfera utworu będzie zupełnie inna, a tekst nabierze nowego sensu.

Pojęcie remiksu najwcześniej upowszechniło się w muzyce. Później rozszerzyło się na wszystkie teksty kultury. Remiksowanie to technika możliwa do wykorzystania przy tworzeniu różnych materiałów, niekoniecznie posiadających wartość artystyczną.

Zjawisko remiksowania jest niezwykle powszechne we współczesnej kulturze. Tak bardzo, że niektórzy określają ją mianem „kultury remiksu”. Być może jest tak dlatego, że tworzenie remiksów jest dziś bardzo proste. Umożliwia to dostępność technologii cyfrowej. Spróbuj sobie tylko wyobrazić tworzenie kolaży w czasach, gdy nie można było pobrać pliku z obrazem, ani nawet go skserować. Przed laty można było najwyżej namalować kopię!

Wielkie możliwości technologii cyfrowej są siłą napędową naszej kultury. Ich wykorzystywanie jest jednak ograniczone prawnie. Każdy skopiowany i wykorzystany ponownie materiał ma przecież autora, którego prawa muszą być uszanowane.

Nie możemy rozpowszechniać remiksów cudzych utworów, chyba że:

- Mamy zgodę autora.
- Zezwala na to licencja, na której są one opublikowane. Pomocne w znajdowaniu takich materiałów jest m.in. przeszukiwanie baz takich jak <http://otwartezasoby.pl/>. Możesz też stosować odpowiednie filtry w wyszukiwarkach (znajdziesz je np. w opcjach wyszukiwania zaawansowanego Google).
- Są dostępne w domenie publicznej (mineło 70 lat od śmierci autora).

Zawsze musimy też uhonorować autora oryginalnego materiału poprzez podanie jego imienia i nazwiska.

ZADANIA SPRAWDZAJĄCE

Zadanie 1.

Oznacz zdania jako prawdziwe lub fałszywe:

- Aby legalnie udostępnić zremiksowany utwór, musimy mieć prawo do jego wykorzystania, np. w formie zgody autora. [Prawda/Fałsz]
- Autor oryginału nie jest ważny, nie trzeba go podpisywać pod remiksem. [Prawda/Fałsz]
- Przesłanie remiksu musi być spójne z ideą autora oryginału. [Prawda/Fałsz]

SŁOWNICZEK

- **remiks:** utwór, w którym wykorzystano i połączono elementy różnych innych dzieł. Dzięki nowemu kontekstowi zmieniają one swoje znaczenie. Pierwotnie termin "remiks" odnosił się tylko do utworów muzycznych i oznaczał zmianę aranżacji piosenki, połączenie jej pierwotnej wersji z innymi elementami dźwiękowymi.
- **tekst kultury:** każdy wytwór człowieka, który jest uporządkowany wedle określonych reguł. Np. dzieła sztuki (obrazy, filmy czy książki), ale też np. ubrania. Nawet zwyczajowe zachowania (np. podanie ręki przy przywitaniu) są tekstami kultury. Tekstem kultury jest wszystko, co zostało stworzone, aby przekazać pewien sens.
- **licencja:** dokument prawny lub umowa określająca warunki korzystania z utworu, m.in. czas, zakres swobody użytkownika, pola eksploatacji.
- **domena publiczna:** zbiór utworów będących dobrem wspólnym, do których prawa autorskie wygasły (np. utwory Chopina) oraz utwory, które nigdy nie były chronione, bo zostały stworzone przed powstaniem prawa autorskiego.

Tekst: Urszula Dobrowolska, scenariusz: Jan Dąbkowski, konsultacja merytoryczna: Grzegorz Stunża. Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/remiks-nie-tylko-w-muzyce/>.

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Cyfrowa Przyszłość, dofinansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Podstawa programowa:

Plastyka, III poziom edukacyjny

Cele kształcenia

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji – percepcja sztuki.

II. Tworzenie wypowiedzi – ekspresja przez sztukę.

Nowa podstawa programowa:

Informatyka, VII-VIII klasa

Treści nauczania

Uczeń opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komputerowych, takie jak: bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenie się informacją.

Uczeń postępuje etycznie w pracy z informacjami.

Język polski, VII-VIII klasa

Treści nauczania

Uczeń znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

Uczeń rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji.

Uczeń rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania.

Informatyka, liceum i technikum

Treści nauczania

postępuje zgodnie z zasadami netykiety oraz regulacjami prawnymi dotyczącymi: ochrony danych osobowych, ochrony informacji oraz prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej w dostępie do informacji; jest świadomy konsekwencji łamania tych zasad.

respektuje obowiązujące prawo i normy etyczne dotyczące korzystania i rozpowszechniania oprogramowania komputerowego, aplikacji cudzych i własnych oraz dokumentów elektronicznych.

opisuje szkody, jakie mogą spowodować działania pirackie w sieci, w odniesieniu do indywidualnych osób, wybranych instytucji i całego społeczeństwa.